ÔN TẬP HK1 (NK 2022 - 2023)

HỖ TRỢ LÀM MỞ BÀI, KẾT BÀI, KHÁI QUÁT

MỞ BÀI CHUNG: (Chép nhận định). Ý kiến trên quả là một nhận xét tinh tường **về …** (nêu tên tác phẩm)**, một tác phẩm tiêu biểu của …** (nêu tên tác giả) **– ...** (nêu đánh giá về tác giả). **Ra đời …** (nêu thời điểm sáng tác)**, trích trong …** (nêu xuất xứ)**,** tác phẩm đã ghi những dấu ấn sâu sắc trong văn học nước nhà. Đặc biệt, **…** (nêu luận đề - vấn đề cần phân tích) đã góp phần quan trọng trong việc thể hiện giá trị đặc sắc của tác phẩm.						
STT	**NHẬN ĐỊNH**	**TÊN BÀI**	**TÁC GIẢ**	**ĐÁNH GIÁ TÁC GIẢ**	**THỜI ĐIỂM SÁNG TÁC**	**XUẤT XỨ**
1	GS. Nguyễn Đăng Mạnh: "*Với giọng thơ vừa chính luận, vừa trữ tình, Nguyễn Khoa Điềm đã nêu lên những suy nghĩ sâu sắc qua những hình tượng thơ tràn đầy cảm xúc về đất nước.*"	*Đất Nước*	Nguyễn Khoa Điềm	một hồn thơ có sự kết hợp giữa xúc cảm nồng nàn và suy tư sâu lắng của người trí thức về đất nước, con người Việt Nam.	1971, ở chiến khu Trị Thiên	phần đầu chương V của trường ca *Mặt đường khát vọng.*
Chủ đề: Với bài thơ này, tác giả đã hình thành nên một định nghĩa, một cách cảm nhận mới về Đất Nước, khẳng định và ca ngợi công lao của nhân dân trong quá trình dựng nước và giữ nước. Qua đó, nhà thơ đã khơi dậy lòng yêu nước, lòng tự hào dân tộc, tự hào về nền văn hóa Việt Nam đậm đà bản sắc.						
2	PGS. Nguyễn Thị Minh Thái: "*Một giọng thơ tình ám ảnh với khát vọng tình yêu có khả năng thiêu đốt tác giả và cả người đọc nó.*"	*Sóng*	Xuân Quỳnh	một hồn thơ phong phú, hồn nhiên, tươi tắn của một trái tim phụ nữ hồn hậu, chân thành, nhiều âu lo và luôn da diết trong khát vọng hạnh phúc bình dị đời thường.	1967, tại biển Diêm Điền (Thái Bình)	*Hoa dọc chiến hào*
Chủ đề: Bài thơ thể hiện vẻ đẹp tâm hồn người phụ nữ trong tình yêu qua hình tượng sóng, từ đó nhà thơ cũng ngợi ca tình yêu chân chính như một tình cảm cao đẹp, một niềm hạnh phúc lớn lao của con người.						
3	PGS. Nguyễn Thành Thi: *"Đọc tác phẩm, ta vừa thấy cái tài lại vừa thấy cái tình của Nguyễn. Cả hai đều lớn lao, đều đẹp khiến ta luôn bồi hồi, hân hoan, sảng khoái."*	*Người lái đò sông Đà*	Nguyễn Tuân	một nhà văn lớn, một nghệ sĩ tài hoa, uyên bác, có cá tính độc đáo, đặc biệt thành công ở thể loại tùy bút.	1960, kết quả của chuyến đi thực tế lên Tây Bắc.	tập tùy bút *Sông Đà* gồm 15 bài tùy bút.

Chủ đề: Với việc giới thiệu, khẳng định, ngợi ca vẻ đẹp của thiên nhiên và con người lao động ở miền Tây Bắc của Tổ quốc, bài tùy bút đã thể hiện tình yêu mến, sự gắn bó thiết tha của Nguyễn Tuân đối với đất nước và con người Việt Nam.						
4	GS. Nguyễn Đăng Mạnh: *"Nếu biết cất lên tiếng người, hẳn sông Hương sẽ nói rằng nó đã thực sự yên tâm khi chọn trang viết của nhà văn để hóa thân. Có lẽ chính nhà văn cũng hiểu niềm tin cậy đó, nên từng câu văn của ông bay bổng, diễm ảo lạ thường."*	*Ai đã đặt tên cho dòng sông?*	Hoàng Phủ Ngọc Tường	một trong những nhà văn chuyên về bút kí với văn phong tao nhã, hướng nội, tinh tế và tài hoa.	đầu năm 1981 tại Huế.	tập sách cùng tên.
Chủ đề: Nương theo thủy trình của sông Hương, bài kí đã thể hiện những phát hiện, khám phá sâu sắc và độc đáo về con sông này. Hơn thế, sau những trang văn, ta cảm nhận được tình yêu tha thiết và niềm tự hào lớn lao của tác giả đối với dòng sông quê hương, với xứ Huế thân thương.						
KẾT BÀI CHUNG: Nhà văn **Aitmatov** từng nói: *"Tác phẩm chân chính không kết thúc ở trang cuối cùng, ở chữ cuối cùng (...). Nó thâm nhập vào tâm hồn và ý thức của bạn đọc, tiếp tục sống và hành động".* Với tất cả sự trân quí và đồng cảm chân thành, sâu sắc, chúng ta tin **(nêu yêu cầu đề)** vừa tìm hiểu nói riêng và tác phẩm **(nêu tên tác phẩm)** nói chung sẽ là một điệu hồn sống mãi, đã và đang bay đi tìm kiếm thêm nhiều điệu hồn đồng điệu**.**						

NGUYEN PHUOC

TÓM TẮT KIẾN THỨC

TÁC PHẨM	NỘI DUNG CHÍNH	LUẬN ĐIỂM	CHÚ Ý
ĐẤT NƯỚC	**Không gian cảm nhận Đất Nước**	**Không gian gia đình**	- Câu thơ đầu tiên gợi sự phát triển song hành - Ba yếu tố: *"ngày xửa ngày xưa"* để thức tỉnh; *miếng trầu ân tình* gợi chuyện quan trọng cần nói; *trồng tre đánh giặc* nêu cao lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết và lối sống trọng tình - Những sự vật gần gũi nhưng gợi ý nghĩa thiêng liêng: *muối mặn – gừng cay* nối kết mẹ cha; *cái kèo – cái cột* gợi lòng hiếu kính tổ tiên; *hạt gạo* đi liền với thành ngữ (*một nắng hai sương*) và các động từ (*xay, giã, dần, sàng*) gợi ra thành quả có được từ bao khó khăn vất vả
		Không gian đôi lứa	- Đất (*nơi anh đến trường*) là không gian nuôi dưỡng bồi đắp tri thức - Nước (*nơi em tắm*) là không gian tắm mát cho tâm hồn; trở về trong vòng tay nghĩa tình sâu nặng của quê hương - Đất Nước là không gian hài hòa đôi lứa, gắn kết thương nhớ (thể hiện qua bài ca dao *Khăn thương nhớ ai…*)
		Không gian sinh tồn lâu đời rộng lớn, tráng lệ, giàu đẹp của dân tộc	- Đất nước rộng lớn mênh mông, phong phú đa dạng, rực rỡ sắc màu (thể hiện qua bài dân ca miền Trung với những hình ảnh đẹp, động từ *"móng nước, bay về"*) - Tinh thần tự hào dân tộc, nghĩa tình *"đồng bào"*, ý thức ruột thịt không ngăn cách được (thể hiện qua truyền thuyết *Trăm trứng nở trăm con*) - Truyền thống hiếu kính tổ tiên (câu ca dao về *ngày giỗ tổ*) cũng như ý thức trách nhiệm bảo vệ, dựng xây đất nước (câu chuyện của Bác Hồ)
	Trách nhiệm đối với Đất Nước	• ***Đất Nước là sự hòa quyện không thể tách rời giữa cá nhân và cộng đồng:*** - Đất Nước là từng tế bào yêu thương - Ý nghĩa hành động *"cầm tay"* - Những tính từ *"hài hoà, nồng thắm, vẹn tròn, to lớn"* - Hình ảnh lạc quan ở tương lai *"con sẽ mang Đất Nước đi xa… mơ mộng"* • ***Đất Nước gắn với ý thức trách nhiệm của mỗi con người:*** - Tái khẳng định cụ thể hơn: *Đất Nước là máu xương của mình* - Những động từ *"gắn bó, san sẻ, hóa thân, làm nên"* - Điệp ngữ *"phải biết"* kết hợp cùng giọng thơ khá rắn rỏi như một lời thề sắt son.	

NGUYỄN BÁCH KHOA

NGƯỜI LÁI ĐÒ SÔNG ĐÀ	**Hình tượng người lái đò**	**Tài hoa trí dũng**	**- *Đối diện với thạch trận vòng một*** (miêu tả), người lái đò *"cố nén vết thương, hai chân vẫn kẹp chặt lấy cuống lái", "giữ mái chèo khỏi bị hất lên",* trên chiếc thuyền sáu bơi chèo, người ta vẫn nghe thấy *"tiếng chỉ huy ngắn gọn tỉnh táo của người cầm lái"* - ***Đối diện với thạch trận vòng hai*** (miêu tả), người lái đò *"bám chắc lấy luồng nước đúng mà phóng nhanh vào cửa sinh, mà lái miết một đường chéo về phía cửa đá ấy",* lúc *"cưỡi lên thác"*, lúc *"nắm chặt được cái bờm sóng",* lúc thì *"ghì cương lái"*, lúc thì ông tránh mà *"rảo bơi chèo lên"*, lúc thì *"đè sấn lên mà chặt đôi ra để mở đường tiến"*. Cuối cùng, ông đã chiến thắng cái lũ đá lúc này đang *"tiu nghỉu cái mặt xanh lè"* vì thất vọng. - ***Đối diện với thạch trận vòng ba*** (miêu tả), ông lái đò cứ anh dũng phóng thẳng thuyền vào cửa giữa đó, linh hoạt điều khiển *"thuyền vút qua cổng đá cánh mở cánh khép"*, qua bao nhiêu cửa*"thuyền như một mũi tên tre xuyên nhanh qua hơi nước"*.
		Ung dung bình dị	- Khi đã đi qua hết những thử thách, tất cả đều như *"sóng thác xèo xèo tan trong trí nhớ"*. - Người lái đò với phong thái ung dung, *"đốt lửa trong hang đá, nướng ống cơm lam và toàn bàn tán về cá anh vũ cá dầm xanh"*. - Đặc biệt hơn,*"cũng chả thấy ai bàn thêm một lời nào"* về cuộc chiến với thác đá sóng nước vừa qua khi với họ *"ngày nào cũng chiến đấu với sông Đà dữ dội, ngày nào cũng giành lấy cái sống từ tay những cái thác"* cho nên tất cả đều *"không có gì là hồi hộp đáng nhớ"*.
	Hình tượng sông Đà	**Hung bạo dữ dằn**	• ***Vách đá sừng sững ấn tượng:****"đá bờ sông, dựng vách thành"*, đá *"chẹt"* lòng sông như cái yết hầu. • ***Quãng mặt ghềnh dữ dội:*** - Hát Loóng: *"nước xô đá, đá xô sóng, sóng xô gió cuồn cuộn luồng gió gùn ghè"* sẵn sàng *"lật ngửa bụng thuyền ra"* nếu người lái đò khinh suất. - Tà Mường Vát: có những hút nước sâu *"ặc ặc lên như vừa rót dầu sôi vào"* sẵn sàng làm tan xác chiếc thuyền nào đi qua. • ***Ba vòng thạch trận nguy hiểm:*** ***- Vòng một***, *cửa sinh "nằm lập lờ phía tả ngạn sông", "sóng bọt đã trắng xóa cả một chân trời đá"* với *"ba hàng chặn ngang trên sông đòi ăn chết cái thuyền"*, *"đánh khuýp quật vu hồi lại"*, bao nhiêu *"boong-ke chìm và pháo đài đá nổi"* quyết tâm *"phải tiêu diệt tất cả thuyền trưởng thủy thủ ngay ở chân thác"*, *"nước thác reo hò"* ùa vào mà *"bẻ gãy cán chèo"*, *"thúc gối vào bụng và hông thuyền"*, *"đội cả thuyền lên"*, *"đánh hồi lùng, đánh đòn tỉa, đánh đòn âm"*

			- ***Vòng hai*** cửa sinh lại *"bố trí lệch qua phía bờ hữu ngạn"*, *"dòng thác hùm beo đang hồng hộc tế mạnh trên sông đá"* với *"bốn năm bọn thủy quân cửa ải nước bên bờ trái liền xô ra định níu thuyền lôi vào tập đoàn cửa tử"* - ***Vòng ba*** nguy hiểm nhất vì *"bên phải bên trái đều là luồng chết cả"*, cái luồng sống ở vòng vây này lại *"ở ngay giữa bọn đá hậu vệ của con thác"*.
		Thơ mộng trữ tình	● ***Trên cao nhìn xuống (bay tạt ngang)*** - Đầu tiên là hình ảnh so sánh con sông như *"cái dây thừng ngoằn ngoèo"*. - Sau đó là *"từng nét sông tãi ra trên đại dương đá lờ lờ bóng mây"* - Gây ấn tượng với hình ảnh *"sông Đà tuôn dài tuôn dài như một áng tóc trữ tình, đầu tóc chân tóc ẩn hiện trong mây trời Tây Bắc bung nở hoa ban hoa gạo tháng hai và cuồn cuộn mù khói núi Mèo đốt nương xuân"*. - Khi Nguyễn Tuân *"nhìn say sưa làn mây mùa xuân bay trên sông Đà"* hoặc lúc *"xuyên qua đám mây mùa thu mà nhìn xuống dòng nước sông Đà"*, ông thấy dòng sông biến đổi sắc màu diệu kì: *"mùa xuân dòng xanh ngọc bích"*, *"mùa thu nước sông Đà lừ lừ chín đỏ như da mặt một người bầm đi vì rượu bữa"*, không phải là con sông đen như *"thực dân Pháp đã đè ngửa con sông ta ra đổ mực Tây vào mà gọi bằng một cái tên Tây láo lếu"*. ● ***Trực diện (xuyên rừng đến)*** - Màu loang loáng của mặt nước *"như trẻ con nghịch chiếu gương vào mắt mình rồi bỏ chạy"*; trong cái lấp lánh ấy *"sáng lóe lên một màu nắng tháng ba Đường thi "Yên hoa tam nguyệt há Dương Châu"*. - Sự vật phong phú: *"Bờ sông Đà, bãi sông Đà, chuồn chuồn bươm bướm trên sông Đà."* - Đắm say khi hội ngộ cùng con sông; vui như thấy cái *"nắng giòn tan sau kì mưa dầm"*, *"như nối lại chiêm bao đứt quãng"*, một cảm giác *"đằm đằm ấm ấm như gặp lại cố nhân"*. ● ***Cận cảnh (bơi thuyền ven bờ)*** - Câu văn đầu đoạn: *"Thuyền tôi trôi trên sông Đà"*. - Con sông gây ấn tượng bởi sự tĩnh lặng nhẹ nhàng: *"Hình như từ đời Lí đời Trần đời Lê, quãng sông này cũng lặng tờ đến thế mà thôi"*. - Con sông như trôi ngược về quá khứ xa xưa với sự so sánh, liên tưởng đầy bất ngờ: *"Bờ sông hoang dại như một bờ tiền sử. Bờ sông hồn nhiên như một nỗi niềm cổ tích*

NGUYỄN PHƯỚC BẢO QUỐC

			tuổi xưa”. - Gắn với bao vẻ đẹp sinh động: *“nương ngô nhú lên mấy lá ngô non đầu mùa”*, là*“cỏ gianh đồi núi đang ra những nõn búp”,* là *“một đàn hươu cúi đầu ngốn búp cỏ gianh đẫm sương đêm”*. - Những âm thanh đặc biệt: tiếng nói của con hươu *“thơ ngộ ngẩng đầu nhung khỏi áng cỏ sương”* cũng như dòng sông *“đang lắng nghe những giọng nói êm êm của người xuôi”*. Và từ hiện tại, ông mơ ước đến tương lai nghe một *“tiếng còi sương”* hoặc *“thèm được giật mình vì một tiếng còi xúp – lê của một chuyến xe lửa đầu tiên”*. - Càng về cuối bức tranh, sông Đà trôi đi *“lững lờ như nhớ thương”*, đẹp và sống động hơn với *“áng cỏ sương”,* rồi “*đàn cá dầm xanh quẫy vọt lên mặt sông bụng trắng như bạc rơi thoi”* và *“tiếng cá đập nước sông đuổi mất đàn hươu vụt biến”*. - Tình cảm đối với con sông càng tha thiết hơn, thể hiện qua câu thơ của Tản Đà.
AI ĐÃ ĐẶT TÊN CHO DÒNG SÔNG	**Vẻ đẹp sông Hương từ góc nhìn địa lí (cảnh quan thiên nhiên)**	**Ở thượng nguồn**	- Sông Hương tựa như *“một bản trường ca của rừng già”* với nhiều tiết tấu hùng tráng, dữ dội: khi *“rầm rộ giữa bóng cây đại ngàn”* lúc *“mãnh liệt qua những ghềnh thác”*, khi *“cuộn xoáy như cơn lốc vào những đáy vực bí ẩn”*, lúc *“dịu dàng và say đắm giữa những dặm dài chói lọi màu đỏ của hoa đỗ quyên rừng”*. - Sông Hương hiện ra tựa như một *“cô gái Di-gan phóng khoáng và man dại”* với một *“bản lĩnh gan dạ, một tâm hồn tự do và trong sáng”*. - Ra khỏi rừng, sông Hương nhanh chóng thay đổi hình hài, lại mang một vẻ đẹp khác, vẻ đẹp *“dịu dàng và trí tuệ”*, biến thành “*người mẹ phù sa của một vùng văn hóa xứ sở”*.
		Ngoại vi thành phố	- Giữa cánh đồng Châu Hóa đầy hoa dại, sông Hương là *“người gái đẹp nằm ngủ mơ màng”*, nhưng ngay sau khi ra khỏi vùng núi, sông Hương *“chuyển dòng liên tục”*, rồi *“vòng giữa khúc quanh đột ngột”* uốn mình mềm mại qua nhiều địa danh rồi ôm lấy chân đồi Thiên Mụ, rồi *“trôi đi giữa hai dãy đồi sừng sững như thành quách”*. - Vừa mạnh mẽ vừa dịu dàng, sông Hương có lúc *“mềm như tấm lụa”* khi qua Vọng Cảnh, Tam Thai, Lựu Bảo; có khi ánh lên *“những mảng phản quang nhiều màu sắc sớm xanh, trưa vàng, chiều tím”* lúc qua những dãy đồi núi phía tây nam thành phố; mang *“vẻ đẹp trầm mặc”* khi qua bao lăng tẩm, đền đài, khi gặp *“tiếng chuông chùa Thiên Mụ ngân nga … giữa những xóm làng trung du bát ngát tiếng gà”* thanh bình, yên ả.
		Giữa thành phố	- Bắt đầu vào thành phố, như đã tìm thấy người tình mong đợi, sông Hương *“vui tươi hẳn lên giữa những biền bãi xanh biếc của vùng ngoại ô Kim Long”*, dòng sông *“kéo một nét thẳng thực yên tâm theo hướng tây nam – đông bắc”* để hòa với vẻ đẹp của chiếc cầu trắng

			Tràng Tiền *"nhỏ nhắn như những vành trăng non"*. - Cuộc gặp gỡ trở thành hiện thực, *"sông Hương uốn một cánh cung rất nhẹ ... làm cho dòng sông mềm hẳn đi, như một tiếng "vâng" không nói ra của tình yêu"*. - Chảy giữa lòng thành phố Huế, toàn bộ mặt sông *"trôi đi chậm, thực chậm"*, lưu tốc của dòng nước chợt giảm hẳn đi. Khi miêu tả nhịp chảy của sông Hương, tác giả đã sử dụng những hình ảnh, yếu tố sau: so sánh sông Hương với *"một mặt hồ yên tĩnh"*, so sánh với con sông Nê-va ở Nga, lập luận phản chứng với triết gia Hê-ra-clít: *"Không ai có thể tắm hai lần trên một dòng sông"*, ví von nhịp chảy này là *"điệu Slow tình cảm dành riêng cho Huế"*, dùng hình ảnh trăm nghìn ánh hoa đăng bồng bềnh vào những đêm hội rằm tháng Bảy từ điện Hòn Chén trôi về, qua Huế *"bỗng ngập ngừng như muốn đi muốn ở, chao nhẹ trên mặt nước như những vấn vương của một nỗi lòng"*. Và cái điệu chảy lững lờ như thương như nhớ cũng chính là một nét độc đáo, gợi thi tứ dạt dào của dòng Hương.
		Từ biệt Huế	- Khi sắp rời khỏi Huế, sông Hương lại trôi lững lờ trong bao nỗi ưu tư, bao niềm vương vấn. Đầu tiên là cái ôm thật chặt đầy lưu luyến trước khi chia li: *"sông Hương chếch về hướng chính bắc, ôm lấy đảo Cồn Hến quanh năm mơ màng trong sương khói"*. - Sau đó, *"nó đột ngột đổi dòng, rẽ ngoặt sang hướng đông tây để gặp lại thành phố lần cuối ở góc thị trấn Bao Vinh xưa cổ"*. Theo tác giả, *"riêng với sông Hương, vốn đang xuôi chảy giữa cánh đồng phù sa êm ái của nó, khúc quanh này thực bất ngờ biết bao"*. Chính Hoàng Phủ Ngọc Tường phải thốt lên: *"có một cái gì rất lạ với tự nhiên và rất giống con người ở đây"*. - Cũng theo tác giả, khúc quanh tựa như một *"nỗi vấn vương"* và dường như còn có cả *"một chút lẳng lơ kín đáo của tình yêu"*. Hoàng Phủ Ngọc Tường ví von cái phút dùng dằng trước khi về với biển cả ấy của dòng Hương là phút nàng Kiều chí tình trở lại tìm Kim Trọng để nói một lời thề.
	Vẻ đẹp của sông Hương từ góc nhìn lịch sử, văn hóa	**Góc nhìn lịch sử**	- Sông Hương mang vẻ đẹp của một bản hùng ca ghi dấu những thế kỉ vinh quang từ thuở các vua Hùng - Sông Hương là *"dòng sông viễn châu… bảo vệ biên giới phía nam của Tổ quốc Đại Việt qua những thế kỉ trung đại", "nó vẻ vang soi bóng kinh thành Phú Xuân của người anh hùng Nguyễn Huệ"*. - Con sông cũng đã *"sống hết lịch sử bi tráng của thế kỉ mười chín với máu của những cuộc khởi nghĩa"*, chứng kiến thời đại mới với Cách mạng tháng Tám năm 1945 và hai cuộc chiến tranh vệ quốc sau này...

NGUYỄN PHƯƠNG THẢO

		Góc nhìn văn hóa	- Sông Hương là một nhân chứng nhẫn nại và kiên cường qua những thăng trầm của cuộc đời khi in đậm dấu ấn văn hóa Huế. - Điều làm nên vẻ đẹp giản dị mà khác thường của dòng sông là ở chỗ: Khi nghe lời gọi của đất nước, nó biết cách tự hiến mình làm nên những chiến công, để rồi nó trở về với cuộc sống bình thường, làm một người con gái dịu dàng của đất nước. - Chính điều đó đã làm cho sông Hương không bao giờ tự lặp lại mình trong cảm hứng của các nghệ sĩ như Cao Bá Quát, Bà Huyện Thanh Quan…

NGUYEN PHUOC BAO KHOI

NHỮNG NỘI DUNG ĐẶC SẮC CẦN CHÚ Ý

VĂN BẢN	VẤN ĐỀ	TỪ KHÓA	TRIỂN KHAI
ĐẤT NƯỚC	**Việc vận dụng chất liệu dân gian**		- Sử dụng đậm đặc ở cả hai phần, được sử dụng để dẫn dắt ý thơ, để triển khai luận điểm - Sử dụng rất đa dạng, có phong tục, lối sống, tập quán sinh hoạt, có ca dao, dân ca, tục ngữ, truyện cổ - Sử dụng rất sáng tạo khi gợi ra những cách hiểu mới từ VHDG
	Sự kết hợp chất chính luận và trữ tình		- Chất chính luận nằm trong ý đồ tư tưởng của tác giả, chi phối kết cấu đoạn trích (được xây dựng theo cách lập luận, như là để trả lời cho câu hỏi: *"Đất Nước là gì?"*). - Chất trữ tình được biểu hiện ở những câu thơ bộc lộ trực tiếp tình cảm, cảm xúc của chủ thể, thấm vào trong cái nhìn, trong thái độ trân trọng, yêu quý với mỗi hình ảnh, chi tiết về đất nước gắn liền với nhân dân.
	Sự kết hợp suy tưởng và cảm xúc		- Nhờ suy tưởng mà nhà thơ đã phát hiện được nhiều ý nghĩa mới và sâu từ những điều quen thuộc: những truyện cổ tích, câu ca dao, những địa danh, thắng cảnh của đất nước đều chứa đựng tâm sự, quan niệm, lối sống, cả cuộc đời và máu thịt của nhân dân. - Những suy nghĩ, phát hiện ấy không phải được nói lên bằng những mệnh đề khô khan, mà qua hình ảnh thơ và những cảm xúc của chủ thể trữ tình.
	Định nghĩa về Đất Nước (Cách cảm nhận về Đất Nước)		- Đất Nước được hình thành từ những gì bé nhỏ, gần gũi, riêng tư trong cuộc sống của mỗi con người. - Đất Nước là sự hòa quyện không thể tách rời giữa cá nhân và cộng đồng dân tộc. - Đất Nước được cảm nhận từ không gian địa lí, thời gian lịch sử, chiều sâu văn hóa và tâm hồn dân tộc. - Tất cả các bình diện ấy đều được nhìn nhận và phát hiện từ một tư tưởng nhất quán, bao trùm: *"Đất Nước của Nhân Dân, Đất Nước của ca dao thần thoại"*.
SÓNG	**Cách thể hiện tình yêu trong bài thơ**		- Tình yêu trong bài thơ in đậm dấu ấn của nét tâm lí truyền thống cũng như thể hiện rõ tư thế chủ động, mạnh mẽ đầy cá tính của người phụ nữ hiện đại. - Nét tâm lí truyền thống thể hiện qua nỗi nhớ tha thiết khôn nguôi tràn ngập cả thời gian lẫn không gian, ý thức lẫn tiềm thức, thể hiện qua nỗi mong cầu cho lứa đôi sự thuỷ chung son sắt, những băn khoăn lo lắng suy tư về những trắc trở của cuộc đời và trăn trở về sự hữu hạn của kiếp người.

			- Tư thế chủ động, mạnh mẽ đầy cá tính của người phụ nữ hiện đại biểu hiện qua lòng lạc quan tin tưởng, một niềm tin trong sáng về bến bờ hạnh phúc hứa hẹn mọi lứa đôi, thể hiện ở sự mạnh mẽ, quyết liệt, dám vượt qua giới hạn chật hẹp để đến với những chân trời rộng lớn để bộc lộ, hiểu thấu tình yêu cũng như khát vọng được vĩnh hằng cùng không gian vô biên, thời gian trường cửu.
	Nét độc đáo của hình tượng "sóng"		- Tình yêu được bộc lộ qua cặp hình tượng sóng và em. Ở lớp nghĩa thực, hình tượng sóng được miêu tả sinh động, cụ thể với nhiều tính chất, trạng thái phức tạp, đa dạng. Ở lớp nghĩa biểu tượng, sóng được ẩn dụ cho thế giới nội tâm của người con gái trong tình yêu. - Hình tượng sóng được tạo thành từ âm điệu thơ đặc biệt và được biến thành một trường ẩn dụ có mối quan hệ tương đồng, gắn bó chặt chẽ với hình tượng em, từ đó hình thành nên một kết cấu song hành đặc biệt cho đoạn thơ nói riêng và bài thơ nói chung. - Hình tượng sóng được tái hiện qua thể thơ ngũ ngôn có các vần liền mạch nhau tạo âm điệu liên tiếp không ngừng ngắt, qua hình ảnh, nhịp điệu thơ nhịp nhàng linh hoạt, lúc sôi nổi dồn dập, lúc sâu lắng dịu êm như nhịp điệu những con sóng thật ngoài biển khơi.
	Mối quan hệ giữa "sóng" và "em"		- Hình tượng sóng có mối quan hệ tương đồng, gắn bó chặt chẽ với hình tượng em. - Hình tượng sóng được ẩn dụ cho thế giới nội tâm của người con gái trong tình yêu với những biểu hiện, trạng thái phức tạp (…). - Mối quan hệ này hình thành nên một kết cấu song hành đặc biệt cho đoạn thơ nói riêng và bài thơ nói chung.
NGƯỜI LÁI ĐÒ SÔNG ĐÀ	**Cách khắc họa thiên nhiên**		- Với sự quan sát tinh tường, trí tưởng tượng phong phú và tư duy liên tưởng so sánh bất ngờ, tác giả đã làm nổi bật lên hình tượng sông Đà với vẻ đẹp biến ảo khôn lường khiến người đọc phải ngạc nhiên, thán phục. - Từ góc nhìn văn hóa thẩm mĩ, tác giả đã miêu tả con sông như một biểu tượng của thiên nhiên đất nước về sự hùng vĩ, sức mạnh dữ dội cũng như vẻ đẹp đầy thơ mộng, trữ tình. - Con sông cũng chính là phông nền cho sự xuất hiện và tôn vinh vẻ đẹp của người lao động trong chế độ mới - Tác giả đã tái hiện con sông với sự tài hoa thiên bẩm cùng nền tảng là một vốn kiến thức uyên bác về nhiều lĩnh vực (địa lí, lịch sử, văn học, võ thuật, quân sự, điện ảnh), sự độc đáo trong cách dùng từ, viết câu.

NGUYỄN PHƯỚC BẢO KHÔI

	Cách xây dựng nhân vật		- Từ góc độ tài hoa nghệ sĩ, ông lái đò được miêu tả như một người lao động dũng cảm lại vừa như một nghệ sĩ tài hoa của sông nước, rất mực điệu nghệ trong công việc của mình. - Nguyễn Tuân có ý thức tạo nên tình huống thử thách để nhân vật bộc lộ rõ phẩm chất độc đáo, tuyệt vời. - Để tô đậm ấn tượng ông lái đò; tác giả đã tái hiện nhân vật với sự tài hoa thiên bẩm, với vốn kiến thức uyên bác về nhiều lĩnh vực (địa lí, lịch sử, văn học, võ thuật, quân sự, điện ảnh) và một ngôn ngữ miêu tả đầy cá tính, giàu chất tạo hình, hoàn toàn phù hợp với đối tượng.
	Phong cách nghệ thuật thể hiện qua tác phẩm (Cái tôi của nhà văn thể hiện qua tác phẩm)		- Có cảm hứng đặc biệt đối với những hiện tượng gây ấn tượng mạnh mẽ, tác động dữ dội vào giác quan: hành trình vượt thác ghềnh nguy hiểm của ông lái đò và tính cách hung bạo, dữ dằn của con sông - Tiếp cận con người trên phương diện tài hoa nghệ sĩ và khám phá sự vật trên phương diện văn hóa thẩm mĩ: ông lái đó không chỉ là một người lao động dũng cảm, giàu kinh nghiệm mà còn là một người nghệ sĩ tài hoa của sông nước ; dòng sông bên cạnh sự hung dữ còn thể hiện nét đẹp thơ mộng trữ tình rất riêng - Thể hiện sự tài hoa và uyên bác: nhà văn đã vận dụng rất tài tình vốn kiến thức sâu rộng (…) liên tục sáng tạo nên những vẻ đẹp biến ảo khôn lường của thiên nhiên và con người Tây Bắc khiến người đọc phải nhạc nhiên, thán phục. - Độc đáo: sử dụng thể tùy bút pha chất bút kí với kết cấu phóng túng, câu văn dài hơi, cách dùng từ in đậm cá tính sáng tạo.
AI ĐÃ ĐẶT TÊN CHO DÒNG SÔNG?	**Nghệ thuật khắc họa dòng sông**		- Có sự kết hợp hài hòa giữa cảm xúc, trí tuệ và trải nghiệm cá nhân để khiến sông Hương trở nên lung linh, biến ảo, sinh động như đời sống và tâm hồn con người. - Khắc họa con sông với vốn kiến thức uyên bác trên các phương diện địa lí, lịch sử, văn hóa, nghệ thuật - Hai bút pháp kể và tả được kết hợp nhuần nhuyễn và tài hoa; sử dụng đa dạng và phát huy triệt để giá trị các biện pháp tu từ; ngôn ngữ giàu hình ảnh, thấm đẫm cảm xúc, câu văn giàu nhạc điệu
	Cái tôi độc đáo của nhà văn thể hiện qua tác		- Sự uyên bác, tài hoa: thông thuộc thủy trình của con sông, am hiểu sâu sắc về văn hóa Huế để cung cấp cho người đọc một lượng thông tin rất lớn, góp phần làm nổi rõ bản sắc của thiên nhiên cũng như con người xứ Huế.

NGUYỄN PHƯỚC BẢO KHÔI

	phẩm		- Niềm say mê tìm kiếm cái đẹp, sự hòa nhập với thiên nhiên cũng như tình yêu quê hương đất nước tha thiết, tâm tình luôn hướng về cội nguồn khi ngợi ca bề dày lịch sử, bề dày văn hóa Huế và tâm hồn của con người ở vùng đất cố đô. - Văn phong tao nhã, hướng nội, tinh tế khiến nhà văn đã viết nên những trang văn mượt mà, đẹp như một bài thơ.
	Cái nhìn về vẻ đẹp lịch sử - văn hóa của con sông		- Đó là một cái nhìn độc đáo mang tính phát hiện của nhà văn - Sông Hương không chỉ sinh động, mềm mại, duyên dáng thơ mộng mà còn hùng tráng và in đậm bản sắc văn hóa địa phương. - Trong cách thể hiện của tác giả, sông Hương được cảm nhận tinh tế với nhiều góc độ: bằng con mắt của hội họa, qua cách cảm nhận âm nhạc và với cái nhìn đắm say của một trái tim đa tình.
	Tình cảm tha thiết của tác giả dành cho đối tượng miêu tả		- Hiểu biết sâu sắc về đối tượng miêu tả (sự uyên bác, tài hoa) - Tái hiện ấn tượng hình tượng với hình thức đặc sắc (nghệ thuật khắc họa dòng sông).

NGUYEN PHUOC BAO